תלמוד ירושלמי · מפרשים · גליוני השס · מועד

גליוני השס על ירושלמי שבת

רבי יוסף ענגיל

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

גליוני השס על ירושלמי שבת

רבי יוסף ענגיל

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/גליוני-השס-על-ירושלמי-שבת/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ג 4
הלכה ו 4
הלכה ז 4
הלכה ט 4
פרק ב 5
הלכה א 5
הלכה ד 5
הלכה ז 5
פרק ג 6
הלכה א 6
הלכה ב 6
הלכה ו 7
פרק ד 7
הלכה א 7
פרק ה 7
הלכה ג 7
הלכה ד 7
פרק ו 7
הלכה א 7
הלכה ב 8
הלכה ט 8
פרק ז 8
הלכה א 8
הלכה ב 8
פרק ח 9
הלכה ו 9
פרק ט 9
הלכה ב 9
הלכה ה 9
הלכה ו 9
פרק יא 10
הלכה ה 10
הלכה ו 10
פרק יב 10
הלכה א 10
פרק יד 10
הלכה ג 10
פרק טו 10
הלכה ג 10
פרק טז 10
הלכה א 10
פרק כ 11
הלכה ה 11

פרק א

הלכה א

חייא ברי' רב כל המעכב דרסה ברה"ר נידונין ככרמלית, נ"ב לקמן פי"א ה"ב ע"ש:

הלכה ג

ר' ירמי' סלק לגבי רבסי, נ"ב רבסי היינו רב אסי ואין צורך להגיה רב אסי כי כך דרך הירושלמי למינקט ל' קצרה וכן הוא בירושלמי ע"ז פ"ה הי"א שאל לר' חיי' ולרבמי ולרבסי" והכוונה "ולרב אמי ולרב אסי" ועוד שם הלכה ט"ו כהדא רבמי סלק כו' היינו רב אמי סלק כו' ע"ש:

הלכה ו

מפני שהוא מתיירא שמא מתאכל ציבעו והוא מוסיף מוי, נ"ב דוגמתו לקמן פ"ג ה"ג מפני שהוא עשוי פרקים כו' הוא מתיירא שמא נתאכל דיבוקו והוא מוסיף מים:

הלכה ז

מי מודיע כו', נ"ב כל סוגית הירושלמי דכאן הוא בביצה פ' אין צדין והובאה הסוגי' כאן משום דק' במשנה דלב"ש אין פורשין אלא כדי שיהי' אפשריות שיצוד מבעוד יום ואמאי הא אפי' ליכא שהות לזה מ"מ לישתרי דהא אפשר שלא יצוד כלל גם בשבת וע"כ מייתי כאן הך סוגי' דאיתמר בה בפורש בחורשין דשכיחי חיות וניצודין בוודאי וע"כ גם מתני' איירי כן בפורש בחורשין דבוודאי יצוד וע' ירושלמי כתובות פ"ה ה"ה שניי' היא הקדש מצודה שאינה מצוי' ואיירי שם במצודה פרושה ע"ש וצ"ל ג"כ דאיירי בסתם מצודה אבל בפורש בחורשין הא מצוי ונחשב כוודאי שיצוד וכדאמר כאן:

הלכה ט

מהו ליגע במשוך, נ"ב פי' דמוקצה אסור בנגיעה ויותר מזה לקמן בירושלמי פ"ד ה"ב ובלבד שלא יהא הכלי נוגע בגופה של ביצה ובירושלמי ביצה פ"ד ה"א מוקצה שיבש אסור ליגע בו ושם פ"ה ה"א מצודתא הוון פריסן כו' אתון שאלון לרב מהו מטלטלתון אמר לון אסור ליגע בהון וע"ע לקמן פ"ג ה"ז אבל כוס וקערה ועששית אעפ"י שכבו אסור ליגע בהן וע"ע ירושלמי ביצה פ"א ה"ג מהו לשתמש על גב מקומה דלפי מש"ש הפי' בגליון מבואר דנגיעת מוקצה ע"י דבר אחר מיהת שרי עש"ה:

פרק ב

הלכה א

בשבת כתי' לא תעשה כל מלאכה נעשית היא מאילי', נ"ב כל' זה לקמן פי"א ה"א:
שם ויש כאן זו, נ"ב תיבת כאן פירושו כמו "כעין" והיינו דכמו דאמרי' דשריפת קדשים בזמנו ביום ושלא בזמנו בין ביום ובין בלילה וכן במילה לר' ישמעאל כך יש עוד כעין זו בטבילה דנדה כו' בזמנה טובלת רק בלילה ושלא בזמנה טובלת בין ביום ובין בלילה [ונ' דצ"ל א"ר יוחנן ויש כאן זו כו' ואח"כ צ"ל תני ר' יוסי כו' מניין לכל הנימולים כו']:
שם ר' נחמן כו' מצוה להקדים כדי לזרז במצוה וכן חמיין רבנן מקדמין לעיבורה, נ"ב כצ"ל וכמ"ש הק"ע ונ' דקאי אדלעיל דעבר זמנה טובלת בין ביום ובין בלילה דמשמע הל' דכמה שתחפוץ תעשה לטבול ביום או בלילה וע"ז אמר דאדרבה מצוה שתקדים ותטבול ביום דאפי' אי טבילה בזמנה לאו מצוה מ"מ גוף הטבילה מצוה לכ"ע ושייך בה זריזין מקדימין למצוות כבכל המצוות, וגם י"ל דקאי אדלעיל דאמר דבזמנה טובלת בלילה ושלא בזמנה טובלת אפי' ביום והי' אפשר לנדה לחשוב דמוטב לה להמתין בטבילתה אלמחר לשתוכל לטבול ביום כי הטבילה בלילה קשה יותר מפני הצינה והאפילה וכדומה וע"כ אמר דאין לה לאחר רק לטבול בזמנה בלילה מפאת זריזין מקדימין וכנ"ל [וע' ירושלמי נדה פ"ב ה"ד זאת אומרת שאסור לאשה לשהות בטומאתה ע"ש]:
שם מדליקין בנפט, נ"ב תיבת נפט נזכר לקמן במשנה והוא נזכר בבבלי במכלתין כ"פ וכן בירושלמי נזכר בכ"ד ע' ירושלמי סוטה פ"ח ה"ג אש כנגד הנפט שלהן ובירושלמי סנהדרין פ"ז ה"ב בפתילה של נפט היא מתניתא:

הלכה ד

דר' יודה אמר משקה טופח חיבור, נ"ב כזה בירושלמי עירובין פ"י ה"ה וע"ע שם ה"ב בסופה וע' בבלי גיטין ט"ז א' ובתוס' שם וע' עדיות פ"ד מ"ו בה"א משקה טופח ר' יהודה אומר כו' טופח ומטפיח והובא בירושלמי ברכות פ"ח ה"ג וע' טהרות פרק א' משנה ט' אם יש ביניהם משקה טופח ע"ש בר"ש וע' בר"ש סוף מס' פרה מה שהביא מתוספתא:

הלכה ז

ר' שמואל בר ר' יצחק הוה מפקיד כו' אלא כל מה דהוה אכל מן שוקא הוה אכל, נ"ב כן הוא גם בירושלמי דמאי פ"ב ה"ב מה את בעי מר' שמואל בר ר' יצחק דכל מה דהוא אכל משוקא הוא אכל:

פרק ג

הלכה א

לא שמע מיני' מותר שמע מיני' אסור, נ"ב ע' פי' הא' בק"ע וע' ירושלמי גיטין פ"ו ה"ו זאת אומרת לא חשו כו' זאת אומרת שחשו כו':

הלכה ב

ר' מנא מיקל לנשיא דשטחין בגדיהון לאדירא דתנורא, נ"ב מעין ל' זה בירושלמי מגילה פ"ג ה"ג ר' יוחנן מיקל לנשייא דשטחין בגדיהון על אוירא דבי מדרשא ול' מיקל עוד בירושלמי קידושין פ"ג ה"א ר' זעירא מיקל להון דחמי לחברי' כו' ובירושלמי ע"ז פ"א ה"א ר' חוני' מיקל למאן דמעבר כו' ובירושלמי ביכורים פ"ג ה"ג ר' מנא מיקל לאילין דמיתמניי בכסף ובירושלמי סנהדרין פ"ג ה"ח ר' הונא מיקל לדיינא דאמר מקבלין עליכון חד סהיד ובירושלמי עירובין פ"ו ה"ז ר' יוסי מיקל לההוא כו' ובירושלמי מועד קטן פ"ב ה"ה ר' אמי מיקל לון כו' והמפרשים פירשו תיבת מיקל לפעמים מקלל ולפעמים מבזה וע' ירושלמי סנהדרין פ' חלק ה"ב בסופה ודוד מלכא דישראל מיקל לון ושם הפי' מקלל ע"ש וכן בירושלמי ע"ז פ"ד ה"ד הוה מיקל לי' משמע ג"כ הפי' מקלל ע"ש ואולם בירושלמי ברכות פ"ח ה"ה את מיקל לי' שם הפי' מבזה ע"ש ובירושלמי שם פ"ה ה"ב לא דמי ההוא דמיקל פירשו המפרשים ל' קללה ע"ש וע"ע ירושלמי פאה פ"ח ה"ו על מנת מתקל על מנת מבזיא ושם תיבת מתקל על כרחך הכוונה קללה דאי בזיון הא אמר ע"מ מבזיא וע"ע ירושלמי דמאי פ"א ה"ג מאן דידע בנפשי' דלא אקיל לבר נש מן ישראל מן יומוי כו' ושם משמע הפי' דלא ביזה דאי שלא קילל זה מילתא זוטרתא ואין כדאי כ"כ לזכות עבורו לנס ע"ש וע"ע ירושלמי מע"ש פ"ה ה"א ר' זעירא מיקל לסביא כו' ע"ש ברידב"ז גי' הגר"א ז"ל ושם וודאי הכוונה מבזה דא"א לומר כלל שהי' מקללם עבור העניין שנזכר שם ע"ש וע"ע ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ו לא טב דקליל לי כו' והפי' שם שביזה אותי ע"ש:

שם ר' יודן בי ר' ישמעאל הורי מדוחק כו', נ"ב כל' זה ירושלמי מועד קטן פ"א ה"ט וע"ע ל' הורי מדוחק בירושלמי סוכה פ"א הי"ב וע"ע עניין כשרות מדוחק בירושלמי סנהדרין פ"ג ה"ו מקבלין דור שני ודור שלישי מדוחק וע' ל' משנה מע"ש פרק ב' מחללין כסף על נחושת מדוחק כו' וע"ע ירושלמי עירובין פ"ו ה"ח נסמכין על שיתופי חצירות בשבת הראשונה מדוחק:

הלכה ו

(**ט**"**ו** א') חברייא בעו כבה בשבת ונתודע לו בשבת הבאה, נ"ב פי' דמיבעיא לן אי כיון דבמוצ"ש כבר פסק האיסור אין חוזר לשבת הבאה והוי בשבת הבאה ככבה מבעוד יום דשרי א"ד האיסור חוזר בשבת הבאה והוי עדיין כבאותו שבת וע' כזה לעניין היתר דאין חוזר לשבת הבא בירושלמי דמאי פ"ד ה"א שאלו שבת הראשונה השניי' לא יאכל עד שיעשר כו' [ע"ש ברידב"ז] והיינו דכיון דבמוצ"ש נסתלק ההיתיר דחשכה מוצ"ש לא יאכל עד שיעשר אין ההיתיר חוזר עוד לשבת הבא:

פרק ד

הלכה א

א"ר בא מפני החשד, נ"ב כזה לקמן פ"ה ה"ג:

שם אלא שהן עושין חלודה והן מלקין ארעיתו של כותל ובק"ע שהן עושין חלודה, מעלין עפר תיחוח כו', נ"ב דוגמתו בירושלמי שביעית פ"א ה"ב אלא שהן עושין עפר תיחוח והן מלקין ארעיתו של בור:

פרק ה

הלכה ג

(**י**"**ח** ב') הוא מצווה על שביתת בהמתו כמוהו שנא' למען ינוח שורך וחמורך כמוך, נ"ב כל' זה ירושלמי ביצה פ"ה ה"ב:

שם מאן דעבד טבאות, נ"ב כל' זה ירושלמי ברכות פ"ב ה"ג, ביצה פ"א ה"ח, פ"ב ה"א, תרומות פ"ח ה"ג:

הלכה ד

ללמדך שכל מי שהוא ספיקה בידו למחות ואינו ממחה הקלקלה תלוי' בו, נ"ב כל' זה בירושלמי כתובות פי"ג ה"א:

פרק ו

הלכה א

א"**ר** חזקי' אנא ידע רישא וסיפא, נ"ב כל' זה בירושלמי גיטין פ"ו ה"א ובירושלמי קידושין פ"ג הי"ב וע"ע ירושלמי נדרים פי"א הי"ב א"ר חגיי אבא ידע רישא וסיפא וע"ע ירושלמי שביעית פ"ו ה"ג א"ר יודא בן פזי אנא ידע ראשה וסופה:

הלכה ב

אפי' כן אמר לי' פוק חמי חד סיב וסמך עלוי נפק כו', נ"ב כזה ירושלמי מועד קטן פ"א ה"ט:

שם על בני שהוא מתבעת, נ"ב כל' זה בירושלמי ע"ז פ"ה ה"ה והוא מתבעת:

הלכה ט

גרמניא עבדי' דר' יודא נשייא כו' אתא כלב שוטה כו' שבקי' ואזיל לי' בתרי' כו', נ"ב הוזכר מזה בירושלמי יומא פ"ח ה"ה גרמני עבדי דר' יודן ניישא נשכו כלב שוטה כו' ומ"ש הק"ע כאן בפי' תיבת גרמני שהי' מבני אשכנז ע"ש ביומא דפי' עוד פירוש אחר וע"ע ירושלמי ע"ז פ"ב ה"ט דהוזכר ג"כ גרמנא עבדי' דר' יודן נשייא הוי לי' תוכלא כו' ע"ש בפני משה:

פרק ז

הלכה א

תני ר' זכיי קומי ר' יוחנן כו' א"ל ר' יוחנן בבליא עברת בידך תלתא נהרין ואיתברת, נ"ב כל' זה ירושלמי יבמות פ"ח ה"ג [ומ"ש כאן ואיתברת הוא ט"ס וצ"ל ואיתבדת:

שם ואין לא לתמוה, נ"ב נ' דג' תיבות אלו צריכים להיות להלן אחרי אומרו תמן אמרין חושש לכל הימים ועושה כדי קיום הנפש וע"ז פריך ואין לא לתמוה פי' דאם יעשה רק כדי קיום הנפש בצמצום האם לא יחליש במשך הזמן ויסתכן ע' בבלי פסחים ע"ד ב' מאי שנא מחלא מתמהא פי' חומץ חלש וכך כאן תיבת לתמוה פירושו להחליש והיינו האם לא יביא לו זה להחליש ולהסתכן ועמ"ש על הגליון בירושלמי פסחים פ"ד ה"א בסופה ד"ה במתמי' עש"ה] וגם אם יאכל כל צרכו יהי' לו כח יותר למהר הילוכו לבא ליישוב ישראל לשמור אז שבתות כהלכתן וע"כ אין לו להחמיר כיון דהוא רק חומרא דקבוע דרבנן שאינו ניכר ונשאר הירושלמי בקושיא:

הלכה ב

א"ר יוחנן דברי ר' מאיר עשרים וארבע דברים מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה וזה חד בהם, נ"ב ירושלמי נזיר פ"ד ה"ו:

שם בשומין נענע, נ"ב צ"ל נענע בשומין:

שם חד אמר הכין שרי והכין אסור וחרנה אמר בין הכין ובין הכין אסור, נ"ב כל' זה ירושלמי ביצה פ"ה ה"ב:

שם על דעתי' דר' ישמעאל בנו של ריב"ב מ' מלאכות אינון וניתנן לא אתינן מיתני אלא מילין דכל עמא מודיי בהון, נ"ב כזה לקמן פי"א ה"א על דעתי' דר' יודה מ' מלאכות אינון וניתנין לא אתינן מיתני אלא מילין דכל עמא מודיי בהון:

שם (ל' א') א"ר יניי אמרו לו לר' חנינא צא וקרא, נ"ב פי' הק"ע תמוה והפי' פשוט שאמר שיאמרו לר' חנינא שיצא ויקרא משנתו הנ"ל (עד יחות כל סיטרה) בחוץ ולא בביהמ"ד כי הוא טעות וכזה בבבלי ברכות ל' ב' יתיב ר' חנינא קרא קמי' דר' ינאי כו' א"ל פוק קרי קרייך לברא וכזה בכתובות נ"ו א':

שם וההין דעבד ספין, נ"ב פי' אסקופה ע' ירושלמי פסחים פ"ט ה"ה אית תניי תני סוף אסקופה כו':

פרק ח

הלכה ו

כמלא רגל מדוכה קטנה של בשם, נ"ב בבבלי אי' בהכרע מדוכה קטנה של בשמים ותיבת בהכרע הוא מל' כרע דהיינו רגל כמו כרעי המטה ומצינו כזה שיעור בכרע במשניות נגעים פי"ד משנה ו' מצות עץ ארז ארכו אמה ועביו כרביע כרע המטה וכן הוא בירושלמי סוטה פ"ב ה"ב:

פרק ט

הלכה ב

כל ההן דאנא משכח לה אנא מחיק לה, נ"ב דוגמתו ירושלמי סנהדרין פ"ז ה"ט כל הן דאנא משכח וי"ו אנא מחיק לה:

פרק

הלכה ה

שמשתי את אבא עומדות מה שלא שימשתו ישיבות, נ"ב כעין זה ירושלמי חגיגה פ"ג ה"א שימשתי את ר"ע עומדות מה שלא שימשתו ישיבות:

הלכה ו

איליין אינון והא אית לך חורנין, נ"ב כל' זה ירושלמי מגילה פ"א ה"ו, סוכה פ"ה ה"ו, יבמות פ"ט ה"א, ה"ב, ה"ג:

פרק יא

הלכה ה
שכל ג' וג' שהן סמוכין למחיצה כמחיצה הן, נ"ב ירושלמי עירובין פ"י ה"ו ועוד שם שכל ג' הסמוכין לגג כגג הן ובירושלמי ב"ק פ"ג ה"ג ג' שהן סמוכין לרשות כרשות וכזה שם עוד פ"ה ה"ו [ומש"ש ג' דברים הוא ט"ס וצ"ל ג' שהן סמוכין כו']:

הלכה ו
תחלתן זדון וסופן שגגה, ג"ב נזכר בירושלמי פסחים פ"ז ה"ו כי לכל העם בשגגה פרט לשתחלתה בזדון וסופה בשגגה:
שם ר' אבוהו בשם ר' יוחנן השוגג בחטאת ומזיד בחלב (כצ"ל) מתרין בו ולוקה ומביא קרבן, נ"ב כן הוא גם בירושלמי תרומות פ"ו ה"א, כתובות פ"ג ה"א, ב"ק פ"ז ה"ב וה"ד, שבועות פ"ג ה"א והוא עוד בירושלמי תרומות פ"ז ה"א אלא דשם אי' ר' אבוהו בשם ר' שמעון בן לקיש:

פרק יב

הלכה א
הרי החופר בחולות, נ"ב ע' ל' חופר בחולות בירושלמי ב"ק פ"א ה"ב:

פרק יד

הלכה ג
היא תרומה היא מע"ש מהו כדון בלבד שלא יעשה בשבת כדרך שהוא עושה בחול, נ"ב כל' זה לקמן פט"ז ה"ג:

פרק טו

הלכה ג
טופס ברכות כך הן, נ"ב כזה ירושלמי ברכות פ"א ה"ה טופס ברכות כך הוא:

פרק טז

הלכה א
הדא אמרה כו' לעולם הוי רץ כו' אבל מששיקע כו', נ"ב ירושלמי הוריות פ"ג ה"ה כל העניין:

פרק כ

הלכה ה

בשלא ישן עליו מאתמול אבל אם ישן עליו כו', נ"ב ע' ירושלמי שביעית פ"ט ה"ה דלעניין תבן של שביעית בעי' תרתי לשיובטל נתינה בכר וגם שישן עליו עש"ה: